

De PvdA-leiderschapstest

Had u de nieuwe leider kunnen zijn?

LIESBET VAN ZOONEN

De laatste weken stonden in het teken van de verkiezing van de nieuwe PvdA-leider. Sommigen van u hebben overwogen zich kandidaat te stellen, maar het niet gedaan. Was dat een vergissing? Was u misschien toch de juiste persoon op de juiste plaats geweest? En u, die enkeling die zich wel kandidaat heeft gesteld, bent u wel de persoon die de PvdA nodig heeft? Alle anderen die de leider zo graag kritisch mogen volgen: hoe zou u het in zijn of haar schoenen doen? **Test u zelf.** Beantwoord onderstaande vragen en reken uw score uit op pagina 65. Ontdek of u de leider bent of zou zijn geweest die de partij uit de crisis gaat halen. U mag per vraag slechts één antwoord aankruisen. Is geen enkele antwoordmogelijkheid van toepassing op u, kies dan datgene wat het dichtst bij komt of wat u het meest aanspreekt.

62	1. <i>Wat vond u van Pim Fortuyn?</i> a. zal uiteindelijk de redding van onze partij blijken te zijn b. een irritante schreeuwer c. een broodnodige frisse wind door de Haagse cultuur d. interessante persoonlijkheid, maar politiek lichtgewicht	2. <i>Wie is uw favoriete Haagse PvdA-politicus van de afgelopen jaren?</i> a. Ad Melkert b. Ik kan helaas niemand bedenken c. Jan Pronk d. Jeltje van Nieuwenhoven
	3. <i>Wie is uw favoriete staatsvrouw?</i> a. Koningin Beatrix b. Margareth Thatcher c. Golda Meir d. Elisabeth Tudor I	

Over de auteur Liesbet van Zoonen is hoogleraar Media en Populaire cultuur aan de Universiteit van Amsterdam

Liesbet van Zoonen *De PvdA-leiderschapstest - Had u de nieuwe leider kunnen zijn?*

4. *Wat vindt u nu het meest dringende probleem?*
 - a. onzichtbare armoede
 - b. kwaliteit van de openbare ruimte
 - c. asielbeleid en multiculturele samenleving
 - d. emancipatie en gezinsbeleid
5. *U heeft een beleidsvoorstel waarvoor u nog geen meerderheid heeft. Wat doet u:*
 - a. u maakt een deal met een andere partij: u krijgt dit, zij krijgen de volgende keer wat anders
 - b. u zoekt nog meer materiaal om andere partijen te overtuigen
 - c. u geeft een signaal af bij een bevriende krant
 - d. u maakt een enorm spektakel van de behandeling in de Kamer
6. *Als u rond 1900 had geleefd, bij welke linkse stroming had u dan gehoord?*
 - a. communisme
 - b. sociaal-democratie
 - c. anarchisme
 - d. u was niet links, maar deed aan charitas
7. *Hoe valt uw ouderlijk milieu te typeren?*
 - a. u zat in een weeshuis
 - b. onderwijzers of ambtenaren
 - c. midden- en kleinbedrijf
 - d. u komt uit een oud, eerbiedwaardig rood nest
8. *Via welke route bent u in uw huidige politieke positie terecht gekomen?*
 - a. gemeentepolitiek, toen regionaal, toen landelijk
 - b. u bent overstapt van de vakbond of een andere progressieve organisatie
 - c. vanuit de Jonge Socialisten
 - d. u bent gevraagd
9. *Waarom vindt u de media slecht voor de democratie?*
 - a. ze zijn niet in staat de complexiteit van de problemen te overzien
 - a. ze hebben alleen maar oog voor conflict
 - c. dat vindt u helemaal niet, wat een sturende vraag!
 - d. alles draait om personen en stijl
10. *Wat is uw grootste bijdrage aan de politiek van de afgelopen jaren?*
 - a. u bent al zo lang bezig, u heeft er vele
 - b. u speelt een prominente rol in het publieke debat
 - c. dankzij u is een bepaald beleid ingevoerd en geslaagd
 - d. u heeft ervoor gezorgd dat de diversiteit (vrouwen, minderheden) in de partij vergroot is
11. *Wat was uw favoriete speelgoed*
 - a. uw tovenaarspak
 - b. uw Barbie
 - c. uw poppenhuis
 - d. uw scheikundedoos
12. *Het is maandagavond. U kijkt naar 'Spoorloos' van de KRO op Nederland 1:*
 - a. u pinkt ondanks uzelf een traantje weg
 - b. u ergert zich omdat dit programma in tijden van zenderkleuring op Nederland 2 hoort
 - c. u kent het programma niet
 - d. u vindt dat dit programma niet bij de publieke omroep thuishoort
13. *U verwerft bij toeval vernietigende informatie over uw tegenkandidaat. Wat doet u?*
 - a. u deponeert de informatie in de brievenbus van 'de Volkskrant'
 - b. (nog) niets, in het heetst van de strijd komt het misschien nog van pas
 - c. u belt uw betrouwbaarste partijgenoot voor overleg
 - d. u loopt bij uw tegenkandidaat binnen om te vragen hoe het zit
14. *Wat vindt u de beste maatregel om de positie van vrouwen in de partij te verbeteren?*
 - a. het stellen en vooral handhaven van quota
 - b. goede vrouwen persoonlijk benaderen
 - c. werken aan een betere partijcultuur
 - d. dat is in onze partij niet echt een probleem meer

Liesbet van Zoonen *De PvdA-leiderschapstest - Had u de nieuwe leider kunnen zijn?*

15. Een televisieprogramma komt met schokkende onthullingen over aanhoudende wanprestaties bij de Nederlandse Bank. Wat doet u?
- het is tv, beste mensen, dan is 99 % sensatie
 - u belt Wellink op zijn privé-adres
 - u geeft commentaar aan de media en stelt de volgende dag Kamervragen
 - u haalt voor de zekerheid uw geld van uw eigen bank
16. Welke eigenschap is volgens u het belangrijkste voor een politiek leider?
- authenticiteit
 - dossierkennis
 - televisie-uitstraling
 - communicatieve vaardigheden
17. Wat is uw slechtste eigenschap in het licht van het leiderschap?
- u bent ongeduldig
 - u vraagt zich teveel af wat anderen van u denken
 - u bent eigenlijk heel verlegen
 - u heeft een hekel aan campagnevoeren
18. Een jaar voor de verkiezingen blijkt uit de focus-groepen dat uw potentiële kiezers een totaal ander issue dan u het allerbelangrijkste voor de partij vinden. En sterker nog: u heeft niets met het focus-groepenissue. Wat doet u?
- dat kan niet kloppen: u vraagt de interview-transcripts op
 - u legt het naast u neer: u bent ervan overtuigd dat u in staat bent uw issue als belangrijkste over te dragen op de kiezer
 - u trekt zich terug, er is immers een goede opvolger en nog een jaar te gaan
 - u zet zich met hart en ziel in voor het andere issue, het gaat tenslotte om de partij, niet om u
19. U heeft het gehaald tot de volgende verkiezingen en bent de lijsttrekker. Waar ligt de nadruk in uw campagne?
- verkiezingen gaan over personen, of je wilt of niet. U legt dus de nadruk op uzelf
 - u haalt de inhoudelijk sterke punten van de PvdA naar voren
 - u werkt uitgebreid met steunverklaringen van klassieke en nieuwe PvdA partners, zowel personen als organisaties
 - u laat een team van mensen zien met u als 'primus inter pares'
20. Het is een week voor de verkiezingsdatum. Uw nummer twee laat zich bij Barend en Van Dorp ontvallen dat u een slecht gekapte variant van Hillary/Bill Clinton bent, opportunistisch en ambitieus. Wat doet u?
- er brandt een 'spontane' verdediging van PvdA'ers en buitenstaanders los, uw nummer twee voelt zich gedwongen op te stappen
 - u peilt of anderen in de partij ook die mening zijn toegedaan en bepaalt uw standpunt
 - u belt tijdens de uitzending op, zet nummer twee op zijn nummer en belooft naar de kapper te gaan
 - u laat de partijvoorzitter nummer twee op het matje roepen die zich vervolgens publiekelijk verontschuldigt

Liesbet van Zoonen *De PvdA-leiderschapstest - Had u de nieuwe leider kunnen zijn?*

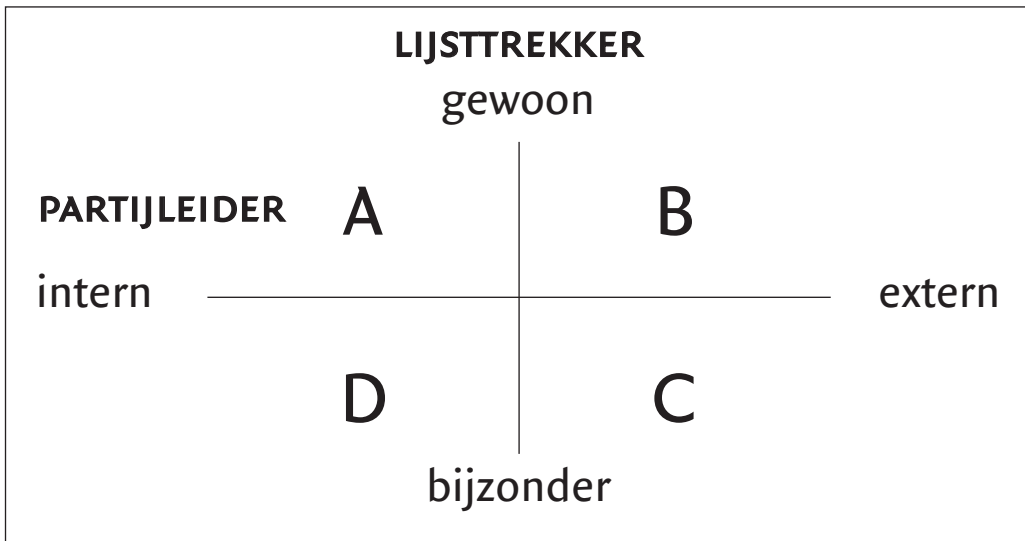
UITSLAG

De politiek leider vervult in de regel twee rollen: hij of zij is lijsttrekker én partijleider. Als lijsttrekker moet hij het maximum aantal mogelijke stemmen trekken bij de verkiezingen. Daarvoor is een zekere uitstraling een minimum vereiste. Mensen met een mega-uitstraling (Johan Cruyff, Lady Di, het echtpaar Clinton) hebben gemeenschappelijk dat ze enerzijds op ons lijken en heel gewoon overkomen, en anderzijds veel beter, mooier, slimmer, sterker, kortom veel bijzonderder lijken dan wijzelf. Bij een winnende lijsttrekker zijn 'gewoon' en 'bijzonder' in een perfect evenwicht. Voor de politiek leider als partijleider gelden andere vereisten: de man of vrouw moet zowel intern inhoudelijk en organisatorisch orde op zaken kunnen stellen, alswel extern de natuurlijke partners (vakbonden, andere progressieve organisaties) het vertrouwen geven dat de partij de moeite van het steunen waard is. Voor de partijleider is de balans tussen interne en externe vermogens van belang. Zetten we deze twee rollen en de bijbehorende vereisten in een schema, dan ontstaan vier typen leiders die ieder op hun eigen manier stemmen trekken en richting geven aan de partij:

U kunt bepalen tot welke groep u hoort, door uw antwoorden de volgende scores te geven:

V	A	S	V	A	S	V	A	S
1	A B C D	D A C B	8	A B C D	A B D C	15	A B C D	A B C D
2	A B C D	A C D B	9	A B C D	D A C B	16	A B C D	D A C B
3	A B C D	B C A D	10	A B C D	A C B D	17	A B C D	C B A D
4	A B C D	A B D C	11	A B C D	D C B A	18	A B C D	B D C A
5	A B C D	B A C D	12	A B C D	C B A D	19	A B C D	C A B D
6	A B C D	D A C B	13	A B C D	C B A D	20	A B C D	B A C D
7	A B C D	C A B D	14	A B C D	A C B D			

Tel nu hoeveel maal u in de 'score' kolom A,B,C en D gescoord heeft. (V= Vraag, A=Antwoord, S=Score)

Liesbet van Zoonen *De PvdA-leiderschapstest - Had u de nieuwe leider kunnen zijn?*

U raadt het al: wanneer u overwegend A gescoord hebt, bent u type A, enzovoort.

TYPE A

U bent eigenlijk een verlegen mens maar weet u er in uw politieke optreden telkens weer overheen te zetten. In een menigte valt u niet op. U zou de buurvrouw of buurman kunnen zijn, en mensen nemen u daarom snel in vertrouwen. Uw kiezers en partijgenoten zien u als 'hun' vertegenwoordiger, maar zouden wel willen dat u wat meer van uzelf laat zien en eens flink van u afbijt. U weet precies wat er in de partij leeft, wie welke rekening te verheffen heeft, welke mensen en processen een radicale koerswijziging onmogelijk maken. U bent in staat geweest binnen de partij een onomstreden reputatie te bewaren en behoort niet tot een of ander kamp. U vindt het prima als de partij onderling flink discussieert, als de media er maar niet zo bovenop zouden zitten, die blazen elke woordenwisseling tot crisis op.

De partij heeft aan u de beste leider om de onderlinge tegenstellingen, verhoudingen en sfeer weer op een werkbaar niveau te krijgen. Voor uw contacten met de andere progressieve partners kunt u misschien een kompaan zoeken die u daar afdekt. U moet zich afvragen of u wel lijsttrekker wilt worden, tenzij u uw wat grijze verlegenheid dusdanig weet uit te buiten dat u onweerstaanbaar bijzonder lijkt (al bent u dat natuurlijk als u de eenheid in de partij weet te herstellen).

66 *Andere A typen: de late Wim Kok, de vroege Ad Melkert, Jeltje van Nieuwenhoven*

TYPE B

U verbaast zich onafgebroken over de cultuur van de PvdA. Waar u vandaan komt, spreekt men elkaar nog met u aan, en liggen de messen in de la. U voelt zich nog steeds niet helemaal thuis en weet nooit zeker of men uw grapjes wel waardeert. Regelmatig twijfelt u of u de juiste keus gemaakt heeft, maar dat bespreekt u alleen

met uw levenspartner. U kunt de omvang en de intensiteit van de crisis niet zo goed inschatten. U bent wel degene die er als geen ander voor kan zorgen dat de PvdA na Paars II zijn geloofwaardigheid bij de vakbonden, in de publieke sector en als aanvoerder van de linkse beweging weer terugwint. Uw rol als bruggenbouwer tussen de partij en de rest van links Nederland wordt onderschat, omdat in deze mediacultuur personen beter scoren dan organisaties. Ook u moet goed nadenken of u wel lijsttrekker wil worden, al zult u veel zelfvertrouwen ontlenen aan de steun van de andere organisaties. U kunt een vertrouweling gebruiken die als uw antenne in de partij functioneert. Maar hoe wordt u wat minder gewoon? Gezien uw positie als liason en uw goede communicatieve vaardigheden, valt het te verwachten dat u elke beslissing van uw campagne team om u te verbijzonderen gewetensvol en succesvol zult uitvoeren

Andere B typen: Job Cohen, Eveline Herfkens, de vroege Wim Kok

TYPE C

U zou bij de vorige verkiezingen een goede kans tegen Pim Fortuyn gemaakt hebben. Sterker nog, hij is een voorbeeld voor u, al zit uw hart heel wat linkser. Als u een man bent, kunt u zich de liefde van meisjes voor Barbie goed voorstellen. Wat een impact heeft die pop!

U voelt zich helemaal thuis in de hedendaagse emotiecultuur en zet de media moeiteloos naar uw hand. U geniet van uw eigen tv-optredens en kijkt ze regelmatig opnieuw om de volgende keer nog vlekkelozer te opereren. Uw probleem is eerder dat u teveel dan te weinig uitstraling heeft en zich buiten de partij meer thuis voelt dan daarbinnen. Ze hebben u dan wel gevraagd om te komen, dat wil nog niet zeggen dat u naar hun pijpen moet dansen. Weet u zeker dat u de partij niet als noodzakelijk kwaad beschouwd? Andersom is dat zeker het geval: men vindt u een oncontroleerbare *Einzelgänger* met onmisbaar charisma. U bent alleen geschikt als politiek leider als de partij weer helemaal op orde

Liesbet van Zoonen *De PvdA-leiderschapstest - Had u de nieuwe leider kunnen zijn?*

is en zelfvertrouwen genoeg heeft om u uw gang te laten gaan. U heeft absoluut een politiek alter ego nodig die u voor al te grote excessen behoedt. Houd u gereed; mocht er bij de volgende verkiezingen een nieuwe Fortuyn opstaan, dan zou u wel eens het geheime wapen van de PvdA kunnen blijken. U zou een nieuw gezicht kunnen geven aan links populisme (mits u jong genoeg bent)

Andere C typen: Marcel van Dam, Jan Schaefer, Henk Vredeling

TYPE D

U kent de sociaal-democratie van haver tot gort. Linkse literatuur en poëzië zijn u van huis uit meegegeven. Uw ouders gaven u op uw achtste al op voor de Jonge Socialisten; op uw twaalfde zat u daar in het bestuur. Als u politieke problemen heeft, belt u uw grootmoeder die zich nog precies kan herinneren hoe opa dat soort dingen oploste. U bent niet te beroerd om op 1 mei met rode tulpen naar het Henriette Roland Holsthuis af te reizen. Er zijn grotere politieke talenten dan u, maar uw afkomst geeft u een onmiskenbaar prestige en aantrekkingskracht binnen de partij. Tegelijkertijd heeft u een beetje de neiging op links neer te kijken; het gewone volk begrijpt u ook niet zo goed, al heeft u er wel een oprechte, min of meer antropologische interesse voor. Daarom vindt u ook dat de partij weer naar de straat moet luisteren, niet omdat u er zelf van bent. Als lijsttrekker krijgt u het probleem dat u zonder meer met het establishment geassocieerd zult worden. U moet oppassen dat uw tegenstanders niet alleen uw eigen zonden blootleggen, maar ook die van uw voorvaders en moeders. U maakt als type D eigenlijk alleen een kans als u relatief jong bent of vrouw.

Andere D typen: Saskia Noorman-Den Uyl, Felix Rottenberg, Ed van Thijn

‘U PAST NIET IN EEN HOKJE!’

Ja, ja, dat zeggen we natuurlijk allemaal, vooral als het hokje ons niet bevalt. Maar u past echt alleen niet in een hokje als u op geen enkele van de vier categorieën meer dan 6 keer gescoord heeft. Kijk nog eens of u eerlijk antwoord heeft gegeven, controleer uw uitslagen nog een keer, blijft uw gemengde resultaat dan staan: gefeliciteerd! U bent de ideale leider voor de PvdA, u bent een van ons maar iets maakt u heel bijzonder. U heeft zowel binnen de partij als in de linkse beweging een grote status. U kunt zich meten met Bill of Hillary Clinton, heeft het ego van Napoleon, de warme menselijkheid van moeder Teresa, het onderhandelingsvermogen van Madeline Allbright en het sex-appeal van Katja Schuurman. Waarom hebt u zich eigenlijk niet verkiesbaar gesteld? U bent geen fractielid? U wacht uw kans af? U zit veel te lekker op uw eigen plaats? U heeft geen zin in al die poespas? Slappe smoezen, dat siert u niet. U heeft zich wél verkiesbaar gesteld, fantastisch! Nu alleen nog: uw tanden facen, uw pukkels weghalen, een kapper een kledingadviseur zoeken die u bij nacht en ontij toonbaar maken, uw kleurenkaart kennen, een cursus sociaal-democratische hoogtepunten volgen, relevante statistieken uit uw hoofd leren en.... uw recente tv-optredens nog eens kritisch doornemen. Dat kan niet meer mis gaan, u gaat de partij weer helemaal terugbrengen!

Voorbeelden: u spiegelt zich aan Den Uyl in de jaren zeventig. Recenter kan niemand u inspireren, u staat er alleen voor.